

3. GALVENIE POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

3.1. EIROPAS SAVIENĪBAS POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību Eiropas Savienības kompetence drošības nozarē aprobežojas ar tiesībām atbalstīt, koordinēt un papildināt dalībvalstu pasākumus, lai ES dalībvalstīm palīdzētu risināt kopīgās problēmas.

Transports ir viena no tautsaimniecības nozarēm, ko reglamentē Līgums par Eiropas Savienības darbību. Satiksmes drošības jomā atbilstoši transporta apakšnozarēm (t.sk. tālvadības gaisa kuģu jeb dronu ekspluatācijas noteikumiem, kas ir daļa no Liepājas pašvaldības sabiedriskās drošības pasākumiem) ir izdoti daudzi ES normatīvie akti (regulas un direktīvas), kas atsevišķi tekstā nav analizētas.

Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2018. gada 17. maija Komisijas paziņojumu Eiropas parlamentam, Padomei, Eiropas ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropa kustībā. Ilgtspējīga mobilitāte Eiropai: droša, satīknota un tīra", ES politika ceļu satiksmes drošības jomā ir sasniegt letālo ceļu satiksmes negadījumu nulles līmeni līdz 2050. gadam.

Turpmāk tekstā nav analizētas Latvijas saistības, kas attiecas uz drošības un civilās aizsardzības pasākumiem NATO līguma ietvaros.

3.2. NACIONĀLĀ LĪMEŅA POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

3.2.1. LATVIJAS ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2030. GADAM

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (Latvija 2030) ir valsts galvenais ilgtermiņa politikas plānošanas dokuments, kas ietver visas tautsaimniecības nozares. Šo stratēģiju ir apstiprinājusi Saeima, un tai ir likuma spēks. Saskaņā ar Attīstības plānošanas sistēmas likumu Latvija 2030 ir augstākais valsts attīstības plānošanas dokuments, kam ir pakārtoti vidējā termiņa tautsaimniecības nozaru un teritoriju attīstības politikas dokumenti.

Tabulā nr. 3.1. iekļauts Latvija 2030 prioritāšu, rīcības virzienu un indikatoru apraksts, kuras attiecas uz drošības politikas nozari TDG apakštēmu griezumā. Latvija 2030 prioritātes atbilst tikai vienai TDG apakštēmai: "3. Ceļu satiksmes drošība." Vienlaikus jāņem vērā, ka drošības politika ir saistīta teju ar visām politikas jomām, tāpēc var pieņemt, ka netiešā veidā ar to saistītas ir visas septiņas Latvija 2030 prioritātes.

TABULA 3.1. LATVIJA 2030 PRIORITĀTES, KAS ATTIECAS UZ DROŠĪBAS NOZARI

Prioritāte	Attīstības virziens/Rīcības virziens	Risinājums	Prioritātes indikatori, kas attiecas uz drošības politiku			
3. APAKŠTĒMA "CEĻU SATIKSMES DROŠĪBA"						
6. Telpiskās attīstības perspektīva	Sasniedzamības uzlabošana/ Autoceļu tīkla attīstība	(293) Valsts autoceļu kvalitāte jāpaceļ līdz tādām līmenim, kas nodrošina ērtu, ātru un drošu pārvietošanos, samazina nepieciešamo ceļojuma laiku pa starptautiskas un nacionālas	Indikators	Bāzes vērtība	2030	Avots, bāzes vērtības gads
			Autoceļi ar melno segumu no reģionālajiem valsts autoceļiem	75,4%	100%	VAS "Latvijas valsts ceļi", 2009
			Autoceļi ar melno segumu no vietējiem	19,8	>50	VAS "Latvijas valsts ceļi", 2009

Prioritāte	Attīstības virziens/Rīcības virziens	Risinājums	Prioritātes indikatori, kas attiecas uz drošības politiku			
		nozīmes autoceļiem. Jānodrošina visu valsts reģionālo autoceļu iekļāums ar melno segumu, kā arī ievērojami jāpalielina ar melno segumu ieklāto vietējo valsts un pašvaldību autoceļu īpatsvars, savienojot apdzīvotās vietas lauku teritorijās. Tādējādi tiks sekmēta novadu attīstība un iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanās, garantējot lauku teritoriju iedzīvotājiem nepieciešamās mobilitātes iespējas jebkuros apstākļos. <u>Ir jāuzlabo arī satiksmes drošība un jāsamazina transporta radītā kaitīgā ietekme uz vidi.</u>	valsts autoceļiem			
			Latvija2030 nav definēti indikatori ceļu satiksmes drošības jomā			

Avots: Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030. gadam

Papildus iepriekš minētajam prioritātes "Ieguldījumi cilvēkkapitālā" viens no indikatoriem ir mirušo skaits no ārējiem nāves cēloņiem gadā (uz 100 000 iedzīvotāju) (bāzes vērtība 2008.gadā 107,9, plānotā vērtība 2030. gadā <48).

3.2.2. NACIONĀLĀ ATTĪSTĪBAS PLĀNA 2021.–2027. GADAM PROJEKTS

Latvijas Nacionālais attīstības plāns ir galvenais Latvijas vidēja termiņa plānošanas dokuments, ko apstiprina Saeima, un kas ir pamats attiecīgā plānošanas perioda Eiropas strukturālo un investīciju fondu programmēšanai. Šobrīd izstrādes stadijā ir Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam (NAP2027). NAP 2027 stratēģisko mērķu daļas sabiedriskā apspriešana tika pabeigta 2019. gada 25. novembrī un par NAP2027 izstrādi atbild Pārresoru koordinācijas centrs (PKC).

2020. gada 4. februārī PKC publicēja NAP2027 gala redakcijas projektu, un tā izskatīšana ir paredzēta Nacionālajā attīstības padomē un Nacionālā trīspusējās sadarbības padomē. NAP2027 iesniegšana Saeimai ir plānota 2020. gada pirmajā ceturksnī. Būtiska NAP2027 izstrādes sastāvdaļa ir investīciju priekšlikumu izvērtēšana, kas attiecīgi noteiks NAP2027 iekļaujamās aktivitātes.

NAP2027 vīzija par Latvijas nākotni 2027. gadā: fundamentālas pārmaiņas un izaugsme četros virzienos – vienlīdzīgas tiesības, dzīves kvalitāte, zināšanu sabiedrība un atbildīga Latvija.

NAP 2027 stratēģiskie mērķi: vienlīdzīgas iespējas, produktivitāte un ienākumi, sociālā uzticēšanās, reģionālā attīstība.

Kopumā Drošības nozarei tiešā veidā ir saistoši 3 NAP2027 uzdevumi, par kuriem zemāk pievienotajā tabulā ir dots izvērsts skaidrojums tematiskās darba grupas "Drošība" apakštēmu griezumā.

TABULA 3.2. NAP2027 PRIORITĀTES, RĪCĪBAS VIRZIENI UN INDIKATORI, KAS ATTIECAS UZ DROŠĪBAS NOZARI

Prioritāte	Prioritātes mērķis	Rīcības virziens	Rīcības virziena mērķis	Rīcības virziena uzdevumi	Rīcības virziena indikatori					
1.APAKŠTĒMA "SABIEDRISKĀ KĀRTĪBA", 2.APAKŠTĒMA "CIVILĀ AIZSARDZĪBA", 3.APAKŠTĒMA "CEĻU SATIKSMES DROŠĪBA"										
Vienota, droša un atvērta sabiedrība	Pieaug iedzīvotāju īpatsvars, kas izjūt piederību un uzticas Latvijas sabiedrībai un tiesiskai valstij. Tāpēc cilvēki sniedz ieguldījumu savā, savu līdzcilvēku un valsts drošībā, labklājībā un attīstībā, mazinās negodīga rīcība. Cilvēki apzinās Latvijas un ikviena iedzīvotāja lomu globālajos procesos un ir atvērti sadarbībai kopēju izaicinājumu risināšanā. Latvija ir droša un tiesiska	Drošība	[431] Cilvēki paļaujas uz valsts dienestiem, kas aizsargā tiesības un drošību, pieaug to cilvēku skaits, kas zina, kā novērst riskus un rīkoties apdraudējuma situācijās, sadarbojoties ar atbildīgajiem valsts dienestiem un palīdzot cits citam. Valsts uztur drošu, tostarp informatīvo, vidi un veido izpratni par apdraudējuma riskiem, to novēršanas un mazināšanas iespējām, stiprinot iedzīvotāju pārliecību un zināšanas. Sabiedrisko drošību nodrošina un tiesībaizsardzību īsteno profesionāls un mūsdienu sabiedrības prasībām atbilstošs personāls. Valsts aizsardzība ir visaptveroša un	[439] Cilvēku rīcībspējas stiprināšana apdraudējuma gadījumos, sadarbojoties ar atbildīgajiem valsts dienestiem, iesaistoties brīvprātīgās organizācijās, kā arī uzlabojot iesaisti un atbildīgu rīcību noziegumu atpazīšanā un novēršanā, civilajā aizsardzībā un visaptverošajā valsts aizsardzībā.	Indikators	Bāzes gads	Bāzes gada vērtība	2024	2027	Avots
					ledzīvotāju īpatsvars, kas zina, kā reaģēt, dzirdot trauksmes sirēnas vai saņemot informāciju elektroniskaj os plašsaziņas līdzekļos (radio, televīzija)/sa ņemot apziņošanas informāciju mobilajos tālruņos (īszīņas vai šūnas apraides risinājums, vai cits sakaru pakalpojumu sniedzēju risinājums)	2013	60	64	68	SKDS

	valsts. Droša valsts vide kalpo par pamatu labklājībai un attīstībai.		balstās uz iedzīvotāju un valsts institūciju savstarpējo uzticēšanos un partnerību, kā arī visas sabiedrības gatavību pārvarēt jebkādu apdraudējumu. Latvijā ir radīta droša iekšējā vide iedzīvotājiem un uzņēmējiem.	[442] Mirstības mazināšana no ārējiem nāves cēloņiem, primāri no sliktas, <u>ceļu satiksmes negadījumiem</u> un ugunsnelaimēm, nodrošinot atbilstošu monitoringu, kontroles pasākumu ieviešanu un īstenošanu, sabiedrības izglītošanu, kā arī citu preventīvo pasākumu īstenošanu.	Mirušo skaits no ārējiem nāves cēloņiem uz 100 000 iedzīvotājiem	2018	81,7	75	72	SPKC/CSP
					Noziedzīgu nodarījumu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem	2018	225,3	212,5	204,5	Valsts policija

Avots: NAP2027 gala redakcijas projekts, 04.02.2020

TABULAS. 3.2. TURPINĀJUMS

Prioritāte	Prioritātes mērķis	Rīcības virziens	Rīcības virziena mērķis	Rīcības virziena uzdevumi	Rīcības virziena indikatori					
3.APAKŠTĒMA "CEĻU SATIKSMES DROŠĪBA"										
Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība	Dzīves vides kvalitātes uzlabošanai reģionu attīstībai	Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi	[293] Integrēta, ilgtspējīga transporta sistēma, kas sniedz kvalitatīvas cilvēku un kravu mobilitātes iespējas visā valsts teritorijā, nodrošina gan vietējo sasniedzamību, izmantojot dzelzceļu kā sabiedriskā	[312] Multimodāla sabiedriskā transporta tīkla ar dzelzceļu kā sabiedriskā transporta "mugurkaulu" izveidošana, integrējot <i>Rail Baltica</i> esošajā valsts un pašvaldību transporta tīklā, veidojot multimodālus transporta un pasažieru pārsēšanās mezglus, veicinot reģionu sasniedzamību, iedzīvotāju mobilitāti un vides pieejamību, turpinot dzelzceļa elektrifikāciju,	Indikators	Bāzes gads	Bāzes gada vērtība	2024	2027	Avots
					Ceļu satiksmes negadījumos bojā gājušo skaita samazinājums	2018	0	10	13	CSP

			<p>transporta mugurkaulu, gan arī starptautisko savienojamību, pilnībā iekļaujoties ES pamattīklā (<i>Rail Baltica</i>) un nodrošinot pamattīkla un visaptverošā tīkla sasaisti.</p>	<p>vienlaikus attīstot drošu autoceļu un ielu infrastruktūru, un nodrošinot ērtus savienojumus starp vilciena un autobusu reisiem, visās darbībās nodrošinot piekļūstamības prasības</p>						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Avots: NAP2027 gala redakcijas projekts, 04.02.2020

Liepājas pilsētas pašvaldība 2019. gada novembrī PKC sniedza viedokli par NAP2027 1. redakciju kopumā un arī priekšlikumus atsevišķu uzdevumu redakciju izteikšanai.

Attiecībā uz drošības nozari, tika sniegts viens komentārs par NAP2027 1. redakcijas uzdevumiem:

- **Pamatojums:** Viens no drošības virzieniem ir arī cilvēka drošība ceļu satiksmē, tāpēc nepieciešams papildināt uzdevuma aprakstu.
- **Priekšlikums:** Tāpēc lūdzam uzdevumu [437] izteikt šādā redakcijā: “Sabiedrības drošības un tiesībaizsardzības iestāžu reaģēšanas spēju stiprināšana, nodrošinot centrālās valsts pārvaldes un pašvaldību koordinētu rīcību apdraudējumu gadījumos, tostarp uzlabojot ceļu satiksmes drošību, uzturot tiesībaizsardzības, drošības un robežkontroles dienestu infrastruktūru un kapacitāti (fiziskā sagatavotība, noziedzības apkarošana, kopējas apmācības un mūsdienu sabiedrības vajadzībām atbilstoša personāla kompetenču pilnveide, mākslīgā intelekta izmantošana, civilmilitārā sadarbība un sadarbība visaptverošās valsts aizsardzībai”
- **Priekšlikums ņemts vērā NAP 2027 gala redakcijā:** PKC sagatavotajā pamatojumā norādīts, ka izveidots atsevišķs, jauns uzdevums, kas ietver ceļu satiksmes drošības jautājumu risināšanu: “[442] Mirstības mazināšana no ārējiem nāves cēloņiem, primāri no slīkšanas, ceļu satiksmes negadījumiem un ugunsnelaimēm, nodrošinot atbilstošu monitoringu, kontroles pasākumu ieviešanu un īstenošanu, sabiedrības izglītošanu, kā arī citu preventīvo pasākumu īstenošanu.”

3.2.3. REĢIONĀLĀS POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES 2021.-2027. GADAM

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) ir izstrādājusi Reģionālās attīstības pamatnostādņu projektu 2021.-2027. gadam (RPP2027). Šī politikas plānošanas dokumenta mērķis ir veicināt visas Latvijas teritorijas izaugsmi. RPP2027 ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas nosaka Latvijas reģionālo politiku septiņiem gadiem.

Reģionālās politikas galvenais mērķis ir reģionu potenciāla attīstība un ekonomisko atšķirību mazināšana, stiprinot to iekšējo un ārējo konkurētspēju, kā arī nodrošinot teritoriju specifikai atbilstošus risinājumus apdzīvojuma un dzīves vides attīstībai. Būtiskākie jaunās reģionālās politikas principi ir teritoriālā pieeja atbalsta sniegšanā, tematiskā koncentrācija un viedu risinājumu principa piemērošana attīstības plānošanā un projektu īstenošanā.

Atbalstu paredzēts sniegt visiem plānošanas reģioniem un pašvaldībām, priekšroku un lielāku atbalstu sniedzot reģioniem ar zemākiem attīstības rādītājiem, tādējādi mazinot atšķirības starp reģioniem. Atbalsts paredzēts attīstības centriem (Liepāja ir attīstības centrs, turklāt uzsvars tiek likts uz attīstības centru un apkārtējo teritoriju sadarbību), lauku teritorijām, Rīgas metropoles areālam, Baltijas jūras piekrastei un Austrumu pierobežai, kas, atbilstoši Stratēģijai 2030, ir definētas kā reģionālās attīstības mērķa teritorijas.

RPP2027 tematiskā koncentrācija ietver divus apakšmērķus:

- **“Uzņēmējdarbības vides uzlabošana reģionos”**
- **“Pakalpojumu efektivitātes uzlabošana reģionos”.**

Lai arī tiešā veidā ar drošības nozari nav saistīts neviens no RPP2027 rīcības virzieniem, plānotie ieguldījumu virzieni varētu būt saistīti ar B.2.4. uzdevumu “Pašvaldību ceļu un ielu infrastruktūras attīstība”, kas ir netieši saistīti ar satiksmes drošības uzlabojumiem.

Plānotie ieguldījumi ir saistīti ar darbavietu un pakalpojumu sasniedzamības veicināšanu, uzņēmējdarbības attīstību un citiem aspektiem.

3.2.4. ADMINISTRATĪVI TERITORIĀLĀS REFORMAS PROJEKTS

VARAM ir izstrādājusi Latvijas administratīvi teritoriālās reformas projektu. Atbilstoši šim projektam sākotnēji bija paredzēts izveidot Liepājas novadu, kurā ietilpst Liepājas pilsēta (republikas pilsēta), un Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas un Vaiņodes novadi.

Saeima plāno pieņemt grozījumus Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā ar jauno pašvaldību iedalījumu līdz 2020. gada vidum, lai nākamās pašvaldību vēlēšanas (2021. gada jūnijā) notiktu jauno pašvaldību teritorijās.

Saeimā 1. lasījumā (07.11.2019.) pieņemtie grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā paredz Liepājas saglabāšanu kā atsevišķu republikas pilsētu, izveidojot Lejaskurzemes novadu ar Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas un Vaiņodes novadiem. Līdz ar to, VARAM piedāvājums par apvienota Liepājas novada izveidi turpmāk tekstā nav apskatīts.

3.2.5. REĢIONĀLĀ LĪMEŅA POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Atbilstoši Teritorijas attīstības plānošanas likumam par plānošanas reģionu politikas plānošanas dokumentu izstrādi ir atbildīgi plānošanas reģioni.

Kurzemes plānošanas reģions ir izstrādājis ir Kurzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2015.-2030. gadam un Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programmu 2015.-2020. gadam.

Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes 17.12.2019. rakstiskajā procedūrā nr. 03/19 pieņemts lēmums "Par Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programmas 2021.-2027. gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevuma apstiprināšanu". Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programmu 2021.-2027. gadam (KPR2027) paredzēts apstiprināt līdz 2021. gada martam.

Uz nozares profila izstrādes brīdi Attīstības pārvaldes rīcībā nav informācijas par KPR2027 plānotajiem uzstādījumiem, taču Liepājas pilsētas attīstības programmas 2021.-2027. gadam izstrādes ietvaros nepieciešams sekot līdzi KPR2027 izstrādei, kā arī prioritātēm un rīcības virzieniem attiecībā uz drošības jomu.

3.3. LIEPĀJAS PAŠVALDĪBAS POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Galvenie spēkā esošie Liepājas pašvaldības politikas plānošanas dokumenti ir Liepājas IAS2030 un Liepājas AP2020. Politikas plānošanas dokumenti attiecībā uz drošības nozari Liepājas pašvaldībā ir 2016. gada izstrādātais Liepājas sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plāns. Pašvaldības civilās aizsardzības plāns pirmo reizi Liepājas pašvaldībā ir izstrādāts 2013. gadā un pēdējais aktualizētais variants ir apstiprināts 2016. gadā. Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums 17.pants. nosaka, ka (1) Pašvaldības vai sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plānu pašvaldības dome apstiprina ne retāk kā reizi četros gados. Ņemot vērā Administratīvi teritoriālo reformu, ka arī Valsts aizsardzības plāna izstrādes kavēšanos, 2019. gadā Liepājas pašvaldība informēja VUGD, ka jaunu civilās aizsardzības plānu tā izstrādās pēc jauna Valsts aizsardzības plāna apstiprināšanas, atbilstoši Administratīvi-teritoriālās reformas noteiktajai pašvaldības teritorijai. Tādējādi tiks pilnvērtīgi izstrādāts civilās aizsardzības plāns, ilgtermiņā lietderīgi (racionāli) izmantojot pašvaldības rīcībā esošus šim mērķim paredzētus finanšu līdzekļus un cilvēkresursus.